

Besluit inzake de verklaring omtrent Gedragscode Data Pro Code van Nederland ICT¹; z2018-11482.

1 Inleiding: aanleiding en aanvraag goedkeuring

- 1 Op 6 november 2018 heeft Nederland ICT de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) verzocht om de gedragscode Data Pro Code (hierna: de Gedragscode) goed te keuren op grond van artikel 40, lid 5, van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze aanvraag is bij de AP bekend onder z2018-11482 onder de naam 'Nederland ICT'. Bij brief van 25 februari 2019 heeft Nederland ICT een aangepaste versie van de Gedragscode ingediend, en deze versie is door de AP getoetst. Bij de Gedragscode is een bijlage opgenomen met daarin een Standaard Verwerkersovereenkomst. De Standaard Verwerkersovereenkomst bestaat uit twee delen: het zogenoemde Data Pro Statement en Standaardclausules voor verwerkingen. Het Data Pro Statement biedt een gestructureerd raamwerk waarmee de verwerker de verwerkingsverantwoordelijke kan informeren over de waarborgen die hij biedt ten aanzien van de naleving van de AVG. De verwerker moet het Data Pro Statement invullen en publiceren of opnemen in het verwerkerscontract. Bij de Gedragscode is nog een tweede bijlage opgenomen, met daarin uitgangspunten voor het privacy-beleid en het Data Pro Statement (met toelichting). Deze laatstgenoemde bijlage is door de AP niet inhoudelijk getoetst.
- 2 Ingevolge artikel 40, vijfde lid, AVG brengt de AP advies uit over de vraag of de Gedragscode strookt met de AVG, en keurt de AP de Gedragscode goed indien zij van oordeel is dat de gedragscode voldoende passende waarborgen biedt.
- 3 In het navolgende concludeert de AP dat de Gedragscode strookt met de AVG en voldoende passende waarborgen biedt, en keurt de AP de Gedragscode goed. Aan de goedkeuring is de opschortende voorwaarde verbonden dat binnen twee jaar na de datum van bekendmaking van het definitieve besluit inzake de verklaring omtrent de Gedragscode in de Staatscourant: er een orgaan is dat het toezicht uitoefent op de naleving van de Gedragscode zoals bedoeld in artikel 40, lid 4, AVG, en dat dit orgaan door de AP is geaccrediteerd zoals bedoeld in artikel 41, lid 1, AVG.

2 Procedureverloop

- 4 Vanaf 21 maart 2018 is er met Nederland ICT een informeel overlegtraject gestart over de goedkeuring van de Gedragscode.

¹ Sinds de ontvangst van de aanvraag is de naam van de indiener gewijzigd van Nederland ICT naar NLdigital. In dit besluit wordt de oorspronkelijke naam gehanteerd.

- 5 Per e-mail van 6 november 2018 heeft Nederland ICT een aangepaste versie toegestuurd van de Gedragscode. Daarbij is overeengekomen dat de AP deze mail met de daarbij gevoegde documenten beschouwt als de formele aanvraag voor goedkeuring van de gedragscode. Daarbij geldt dat de AP voor kerst 2018 Nederland ICT op de hoogte stelt van eventueel aanwezige belemmeringen die goedkeuring in de weg staan, en dat de AP Nederland ICT op de hoogte zal houden van relevante ontwikkelingen en van het vervolg van de procedure.
- 6 Bij brief van 19 december 2018 heeft de AP aan Nederland ICT laten weten het verzoek om goedkeuring van de Gedragscode te hebben ontvangen en in behandeling te hebben genomen. De AP geeft in de brief aan dat de Gedragscode op een aantal punten nadere invulling, verduidelijking of verbetering behoeft. Deze punten zijn in de brief nader toegelicht. Op 23 januari 2019 heeft de AP met Nederland ICT de gemaakte opmerkingen besproken.
- 7 Per e-mail van 24 januari 2019 heeft Nederland ICT aan de AP een nieuwe versie toegestuurd van het Data Pro Statement en de Standaardclausules voor verwerkingen.
- 8 Per e-mail van 11 februari 2019 heeft Nederland ICT aan de AP een herziene versie toegestuurd van de Gedragscode. Op 14 februari 2019 heeft de AP met Nederland ICT de herziene versie besproken. Verder heeft Nederland ICT in deze bespreking het toezicht op de naleving van de Gedragscode en evaluatie en bijstelling van de Gedragscode toegelicht.
- 9 Per e-mail van 20 februari 2019 heeft Nederland ICT aan de AP een herziene versie toegestuurd van de Gedragscode. Per e-mail van 22 februari 2019 heeft de AP een aantal opmerkingen gemaakt over de herziene versie van de Gedragscode.
- 10 Bij brief van 25 februari 2019 heeft Nederland ICT aan de AP een herziene versie toegestuurd van de Gedragscode. In de begeleidende brief gaat Nederland ICT inhoudelijk in op de brief van de AP van 19 december 2018.
- 11 Bij brief van 25 juli 2019 heeft de AP Nederland ICT het ontwerpbesluit toegestuurd inzake de verklaring omtrent de Gedragscode.
- 12 Van 13 augustus tot en met 23 september 2019 lag het ontwerpbesluit inzake de verklaring omtrent de Gedragscode met de onderliggende stukken ter inzage bij de AP, Bezuidenhoutseweg 30 in Den Haag.
- 13 Binnen deze periode heeft de AP twee zienswijzen ontvangen. De eerste zienswijze (zienswijze 1) werd ingediend bij brief van 16 september 2019, en werd door de AP ontvangen op 17 september 2019. De tweede zienswijze (zienswijze 2) werd ingediend bij brief van 19 september 2019, en werd door de AP ontvangen op 23 september 2019.
- 14 Bij brief van 17 oktober 2019 heeft de AP de indieners van beide zienswijzen gevraagd om hun belang bij het ontwerpbesluit uiterlijk op 1 november 2019 nader toe te lichten en, desgewenst, ook de zienswijzen inhoudelijk nog nader aan te vullen.
- 15 Op 28 oktober 2019 hebben de indieners van zienswijze 1 gevraagd om verlenging van de termijn met twee weken. De AP heeft het gevraagde uitstel verleend. Op 12 november 2019 heeft de AP de nadere

toelichting ontvangen.

- 16 Op 30 oktober 2019 heeft de indiener van zienswijze 2 aan de AP laten weten dat hij tot de conclusie was gekomen dat in zijn geval geen sprake was van een belang dat rechtstreeks bij het besluit was betrokken. Hij gaf aan geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een nadere toelichting te geven of de zienswijze nader aan te vullen.
- 17 Per e-mail van 20 december 2019 heeft de AP aan Nederland ICT een samenvatting gestuurd van beide zienswijzen, met daarbij de uitnodiging tot het geven van een inhoudelijke reactie. Per e-mail van 10 januari 2020 heeft Nederland ICT aan de AP een inhoudelijke reactie gestuurd op de ontvangen zienswijzen.
- 18 Op verzoek van Nederland ICT heeft de AP in januari 2020 aan de indieners van beide zienswijzen gevraagd om hun contactgegevens door te mogen geven aan Nederland ICT, zodat Nederland ICT met hen contact op kon nemen om de punten uit de zienswijzen in een gesprek nader toe te lichten. De indieners van beide zienswijzen stemden hiermee in. Per mail van 27 februari 2020 heeft Nederland ICT aan de AP laten weten met de indieners van beide zienswijzen te hebben gesproken. Volgens Nederland ICT hielden de vragen van de indieners vooral verband met het feit dat de indieners niet beschikten over de bijlagen bij de Gedragscode (het Data Pro Statement en de Standaardclausules voor verwerkingen).
- 19 Bij brief van 24 maart 2020 hebben de indieners van zienswijze 1 een reactie gegeven naar aanleiding van het gesprek met Nederland ICT.

3 Beoogde toepassing van de Gedragscode

- 20 In de Gedragscode geeft Nederland ICT aan dat deze een nadere uitwerking is van de verplichtingen voor verwerkers op grond van artikel 28 AVG en dat deze uitsluitend van toepassing is op verwerkingen in Nederland.
- 21 Verder heeft Nederland ICT toegelicht dat de Gedragscode speciaal is geschreven voor de kleine en micro ICT-onderneming die verwerker is voor zijn klanten. Nederland ICT geeft aan dat de Gedragscode niet exclusief is bestemd voor de leden van Nederland ICT, maar dat iedere verwerker zich (vrijwillig) kan onderwerpen aan de Gedragscode.

4 Wettelijk kader

4.1 Doelstellingen van gedragscodes

Overweging 98 AVG stelt: “Verenigingen en andere organen die categorieën van de verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers vertegenwoordigen, dienen te worden aangemoedigd om binnen de grenzen van deze verordening gedragscodes op te stellen, teneinde de doeltreffende uitvoering van deze verordening te bevorderen, rekening houdend met het specifieke karakter van de verwerkingen in sommige sectoren en de specifieke behoeften van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen. Deze gedragscodes zouden met name het ijkpunt kunnen zijn voor de verplichtingen van

verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers, rekening houdend met de aan de verwerking verbonden risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.”

Artikel 40, eerste lid, AVG bepaalt: “De lidstaten, de toezichthoudende autoriteiten, het Comité en de Commissie bevorderen de opstelling van gedragscodes die, met inachtneming van de specifieke kenmerken van de diverse gegevensverwerkingssectoren en de specifieke behoeften van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen, moeten bijdragen tot de juiste toepassing van deze verordening.”

Artikel 40, tweede lid, AVG bepaalt: “Verenigingen en andere organen die categorieën van verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers vertegenwoordigen, kunnen gedragscodes opstellen, of die codes wijzigen of uitbreiden, teneinde de toepassing van deze verordening nader toe te lichten, zoals met betrekking tot:

- a) behoorlijke en transparante verwerking;
- b) de gerechtvaardigde belangen die door verwerkingsverantwoordelijken in een specifieke context worden behartigd;
- c) de verzameling van gegevens;
- d) de pseudonimisering van persoonsgegevens;
- e) de aan het publiek en betrokkenen verstrekte informatie;
- f) de uitoefening van de rechten van betrokkenen;
- g) de informatie verstrekt aan en de bescherming van kinderen en de wijze waarop de toestemming wordt verkregen van de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor kinderen dragen;
- h) de maatregelen en procedures als bedoeld in de artikelen 24 en 25 en de maatregelen ter beveiliging van de verwerking als bedoeld in artikel 32;
- i) de kennisgeving van inbreuken in verband met persoonsgegevens aan toezichthoudende autoriteiten en de mededeling van die inbreuken in verband met persoonsgegevens aan betrokkenen;
- j) de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen of internationale organisaties; of
- k) buitengerechtelijke procedures en andere procedures voor de beslechting van geschillen tussen verwerkingsverantwoordelijken en betrokkenen met betrekking tot verwerking, onverminderd de rechten van betrokkenen op grond van de artikelen 77 en 79.”

4.2 Totstandkoming van gedragscodes

Overweging 99 AVG stelt: “Bij de opstelling van een gedragscode, of bij wijziging of uitbreiding van een dergelijke code, moeten verenigingen en andere organen die categorieën van verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers vertegenwoordigen, overleg plegen met de belanghebbenden ter zake, waaronder waar mogelijk met betrokkenen, en rekening houden met bijdragen en standpunten naar aanleiding van dit overleg.”

4.3 Goedkeuring van gedragscodes

4.3.1 Algemeen

Artikel 40, vijfde lid, AVG bepaalt: “De in lid 2 van dit artikel bedoelde verenigingen en andere organen die voornemens zijn een gedragscode op te stellen of een bestaande gedragscode te wijzigen of uit te breiden, leggen de ontwerpgedragscode, de wijziging of uitbreiding voor aan de overeenkomstig artikel 51 bevoegde toezichthoudende autoriteit. De toezichthoudende autoriteit brengt advies uit over de vraag of

de ontwerpgedragscode, de wijziging of uitbreiding strookt met deze verordening, en keurt deze ontwerpgedragscode, die wijziging of uitbreiding goed indien zij van oordeel is dat de code voldoende passende waarborgen biedt.”

Artikel 58, derde lid, AVG bepaalt: “Elke toezichthoudende autoriteit heeft alle autorisatie- en adviesbevoegdheden om:

[...]

d) overeenkomstig artikel 40, lid 5, advies uit te brengen over en goedkeuring te hechten aan de ontwerpgedragscodes;

Artikel 14, tweede lid, Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG) bepaalt: “Op de voorbereiding van een besluit omtrent goedkeuring van een gedragscode, dan wel de wijziging of uitbreiding daarvan, als bedoeld in artikel 40, vijfde lid, van de verordening is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.”

4.3.2 Gedragscodes die betrekking hebben op verwerkingsactiviteiten in één lidstaat

Artikel 40, zesde lid, AVG bepaalt: “Wanneer de ontwerpgedragscode, de wijziging of uitbreiding wordt goedgekeurd overeenkomstig lid 5, en indien de gedragscode in kwestie geen betrekking heeft op verwerkingsactiviteiten in verschillende lidstaten, registreert de toezichthoudende autoriteit de gedragscode en maakt zij deze bekend.”

4.4 Toepassing van goedgekeurde gedragscodes

Artikel 24, derde lid, AVG bepaalt: “Het aansluiten bij goedgekeurde gedragscodes als bedoeld in artikel 40 [...] kan worden gebruikt als element om aan te tonen dat de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke zijn nagekomen.”

Artikel 28, vijfde lid, AVG bepaalt: “Het aansluiten bij een goedgekeurde gedragscode als bedoeld in artikel 40 [...] kan worden gebruikt als element om aan te tonen dat voldoende garanties als bedoeld in de leden 1 en 4 van dit artikel worden geboden.”

Artikel 32, derde lid, AVG bepaalt: “Het aansluiten bij een goedgekeurde gedragscode als bedoeld in artikel 40 [...] kan worden gebruikt als element om aan te tonen dat de in lid 1 van dit artikel bedoelde vereisten worden nageleefd.”

Artikel 40, derde lid, AVG bepaalt: “Behalve door verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers die onder deze verordening vallen, kan bij overeenkomstig lid 5 van dit artikel goedgekeurde gedragscodes die overeenkomstig lid 9 van dit artikel algemeen geldig zijn verklaard, eveneens worden aangesloten door verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers die overeenkomstig artikel 3 niet onder deze verordening vallen, om te voorzien in passende waarborgen voor doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen of internationale organisaties onder de voorwaarden als bedoeld in artikel 46, lid 2, punt e). Die verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers doen, via contractuele of andere juridisch bindende instrumenten, bindende en afdwingbare toezeggingen om die passende waarborgen toe te passen, ook wat betreft de rechten van de betrokkenen.”

4.5 Mechanismen in gedragscodes t.b.v. toezicht op de naleving

Artikel 40, vierde lid, AVG bepaalt: “Een in lid 2 van dit artikel bedoelde gedragscode bevat mechanismen die het in artikel 41, lid 1, bedoelde orgaan in staat stellen het verplichte toezicht uit te oefenen op de naleving van de bepalingen van de code door de verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers die zich tot toepassing ervan verbinden, onverminderd de taken en bevoegdheden van de overeenkomstig artikel 55 of 56 bevoegde toezichthoudende autoriteiten.”

4.6 Toezicht op naleving van gedragscodes door een toezichthoudend orgaan

Artikel 41, eerste lid, AVG bepaalt: “Onverminderd de taken en bevoegdheden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit uit hoofde van de artikelen 57 en 58, kan het op grond van artikel 40 uitgevoerde toezicht op de naleving van een gedragscode worden uitgeoefend door een orgaan dat over de passende deskundigheid met betrekking tot het onderwerp van de gedragscode beschikt en daartoe door de bevoegde toezichthoudende autoriteit is geaccrediteerd.”

Artikel 41, tweede lid, AVG bepaalt: “Een orgaan als bedoeld in lid 1 kan daartoe worden geaccrediteerd om toezicht te houden op de naleving van een gedragscode indien het:

- a) ten genoegen van de bevoegde toezichthoudende autoriteit zijn onafhankelijkheid en deskundigheid met betrekking tot het onderwerp van de gedragscode heeft aangetoond;
- b) procedures heeft vastgesteld op grond waarvan het kan beoordelen of de betrokken verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in aanmerking komen om de gedragscode toe te passen, toezicht kan houden op de naleving van de bepalingen van de gedragscode door deze laatsten en het de werking van de gedragscode op gezette tijden kan toetsen;
- c) procedures en structuren heeft vastgesteld om klachten te behandelen over inbreuken op de gedragscode of over de wijze waarop daaraan uitvoering is of wordt gegeven door een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker, en om die procedures en structuren voor betrokkenen en het publiek transparant te maken; en
- d) ten genoegen van de bevoegde toezichthoudende autoriteit aantoont dat zijn taken en bevoegdheden niet tot een belangenconflict leiden.”

Artikel 41, zesde lid, AVG bepaalt: “Dit artikel geldt niet voor de verwerking door overheidsinstanties en -organen.”

5 Beoordeling van de Gedragscode

22 Op grond van artikel 58, derde lid onder d, AVG word de Gedragscode beoordeeld. De beoordeling is gebaseerd op de aanvraag tot goedkeuring, de gevoerde correspondentie², de Gedragscode³ en de Standaard Verwerkersovereenkomst⁴. De beoordeling vindt plaats aan de hand van het wettelijk kader.

² Zie voor contactmomenten paragraaf 2 ‘Procedureverloop’.

³ Bij brief van 25 februari 2019 heeft Nederland ICT een aangepaste versie van de Data Pro Code ingediend, en deze versie is door de AP getoetst.

⁴ Bij de Data Pro Code is een bijlage opgenomen met daarin een Standaard Verwerkersovereenkomst. De Standaard Verwerkersovereenkomst bestaat uit twee delen: het zogenoemde Data Pro Statement en Standaardclausules voor verwerkingen. De AP heeft de versie getoetst die door Nederland ICT per e-mail is ingediend op 25 januari 2019.

- 23 Het Comité heeft richtsnoeren uitgebracht voor gedragscodes en toezichthoudende organen onder de AVG (de richtsnoeren).⁵ De beoordeling vindt mede plaats aan de hand van deze richtsnoeren.
- 24 De beoordeling wordt al volgt vorm gegeven: allereerst wordt ingegaan op de ontvankelijkheid van het verzoek tot goedkeuring van de Gedragscode (paragraaf 5.1). Vervolgens wordt de Gedragscode inhoudelijk beoordeeld (paragraaf 5.2). Tot slot wordt de conclusie op grond van de inhoudelijke beoordeling weergegeven (paragraaf 5.3).

5.1 Ontvankelijkheid van het verzoek

5.1.1 Representativiteit van de indiener van de gedragscode⁶

- 25 Nederland ICT is een branchevereniging die zichzelf omschrijft als belangenbehartiger en vertegenwoordiger van de Nederlandse ICT-sector. Nederland ICT geeft aan dat de leden een dwarsdoorsnede vormen van alle ICT-bedrijven in Nederland, van de allergrootste namen tot de kleinste starters. Op de ledenlijst op de website van Nederland ICT staan ruim 600 bedrijven.⁷ Nederland ICT heeft verklaard dat de Gedragscode niet exclusief is voor de leden. Ook niet-leden kunnen zich (vrijwillig) onderwerpen aan de Gedragscode.
- 26 De AP is van oordeel dat Nederland ICT kan worden aangemerkt als voldoende representatief voor de sector.

5.1.2 Overleg met belanghebbenden bij het opstellen van de gedragscode⁸

- 27 Nederland ICT heeft toegelicht dat de tekst van de Gedragscode in eerste instantie is vormgegeven door een kopgroep die bestond uit zowel grote als kleine en microbedrijven in de ICT-sector. In de kopgroep waren zowel verwerkingsverantwoordelijken aanwezig als verwerkers en externe deskundigen. Verder geeft Nederland ICT aan dat de tekst naderhand is besproken met relevante stakeholders en is aangepast naar aanleiding van die sessies. Bij de stakeholders noemt Nederland ICT onder meer VNO-NCW en CIO Platform Nederland. Ook geeft Nederland ICT aan dat er overleg is geweest met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG realisatie).
- 28 De AP is van oordeel dat Nederland ICT bij het opstellen van de Gedragscode voldoende heeft overlegd met belanghebbenden, en acht het aannemelijk dat Nederland ICT voldoende rekening heeft gehouden met de bijdragen en standpunten naar aanleiding van dit overleg.

5.1.3 Materieel toepassingsgebied van de gedragscode⁹

- 29 In de Gedragscode geeft Nederland ICT aan dat deze een nadere uitwerking is van de verplichtingen voor verwerkers op grond van artikel 28 AVG. Dit blijkt ook uit de inhoud van de Gedragscode,

⁵ European Data Protection Board, Guidelines 1/2019 on Codes of Conduct and Monitoring Bodies under Regulation 2016/679, Version 2.0, 4 June 2019.

⁶ Paragraaf 5.2 van de richtsnoeren.

⁷ Situatie medio 2019.

⁸ Paragraaf 5.8 van de richtsnoeren.

⁹ Paragraaf 5.3 van de richtsnoeren.

aangezien deze is toegespitst op de verwerker.

- 30 De AP is van oordeel dat Nederland ICT daarmee het materieel toepassingsgebied van de Gedragscode voldoende heeft bepaald.

5.1.4 Territoriaal toepassingsgebied van de gedragscode¹⁰

- 31 De Gedragscode bepaalt dat deze uitsluitend van toepassing is op verwerkingen in Nederland. De Gedragscode heeft geen betrekking op verwerkingsactiviteiten in verschillende lidstaten.
- 32 De AP is van oordeel dat Nederland ICT daarmee het territoriaal toepassingsgebied van de Gedragscode voldoende heeft bepaald.

5.1.5 Aanwijzing van een orgaan dat toezicht houdt op de naleving¹¹

- 33 Artikel 41, eerste lid, AVG bepaalt dat het toezicht op de naleving van een gedragscode kan worden uitgeoefend door een orgaan dat over de passende deskundigheid met betrekking tot het onderwerp van de gedragscode beschikt en daartoe door de bevoegde toezichthoudende autoriteit is geaccrediteerd. De richtsnoeren van de EDPB geven aan dat een gedragscode uitsluitend kan worden goedgekeurd als in de gedragscode een toezichthoudend orgaan wordt genoemd, en als dat toezichthoudend orgaan is geaccrediteerd door de bevoegde toezichthoudende autoriteit.¹²
- 34 In de Gedragscode is opgenomen dat het toezicht op de naleving van de Gedragscode zal worden uitgeoefend door een onafhankelijke toezichthouder, de Data Pro Toezichthouder. De Data Pro Toezichthouder is nog niet opgericht.
- 35 De AP is van oordeel dat Nederland ICT nog niet volledig heeft voldaan aan de voorwaarden voor goedkeuring van de Gedragscode aangezien de oprichting en de accreditatie van het toezichthoudend orgaan op grond van artikel 41, lid 1, AVG nog plaats moeten vinden. Om die reden verbindt de AP een opschortende voorwaarde aan de goedkeuring van de Gedragscode.

5.1.6 Evaluatie en bijstelling van de gedragscode¹³

- 36 In de Gedragscode geeft Nederland ICT aan dat deze tenminste eens per twee jaar zal worden geëvalueerd door het Data Pro Code College, en dat het Data Pro Code College de wijzigingen op de Gedragscode vaststelt. Bij wijzigingen in de Gedragscode wordt deze opnieuw aan de AP voorgelegd ter goedkeuring. Nederland ICT heeft daarbij toegelicht dat veranderende wetgeving of inzichten op het gebied van de AVG bij de evaluatie zullen worden betrokken, evenals relevante ontwikkelingen op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens en informatiebeveiliging.

¹⁰ Paragraaf 5.4 van de richtsnoeren.

¹¹ Paragraaf 5.7 van de richtsnoeren.

¹² Hoofdstuk 11 van de richtsnoeren: "60. In order for a code (national or transnational) to be approved, a monitoring body (or bodies), must be identified as part of the code and accredited by the CompSA as being capable of effectively monitoring the code."

¹³ Paragraaf 12.7 van de richtsnoeren.

- 37 De AP is van oordeel dat Nederland ICT hiermee voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de Gedragscode regelmatig zal worden geëvalueerd en zal worden bijgesteld indien de omstandigheden dat vereisen.

5.2 Inhoudelijke beoordeling van de gedragscode

5.2.1 Nut en noodzaak van de gedragscode¹⁴

- 38 Nederland ICT geeft aan dat de Gedragscode geschreven is voor kleine en micro-ondernemingen die optreden als verwerker van persoonsgegevens. Daarbij geeft Nederland ICT aan dat veel grote ICTbedrijven al jaren beschikken over privacy-beleid, compliance afdelingen en data protection officers, maar dat in het MKB, bij de kleine en micro ICT-ondernemingen behoefte bestaat aan concrete handvatten bij het toepassen van de AVG in hun dagelijkse praktijk. Nederland ICT heeft toegelicht welke praktijkvragen er bij de totstandkoming van de Gedragscode uit de discussies met de leden naar voren kwamen. Onder meer ging het om de vraag hoe een verwerker aan derden kan laten zien dat hij passende maatregelen heeft genomen om te voldoen aan de AVG, en hoe de verwerker kan voorkomen dat hij te maken krijgt met een te grote variëteit aan verwerkersovereenkomsten. Daarbij heeft Nederland ICT ook aangegeven welke keuzes er naar aanleiding van deze praktijkvragen bij het opstellen van de Gedragscode zijn gemaakt. Onder meer heeft Nederland ICT het Data Pro Statement en de Standaardclausules bij de gedragscode opgenomen om in de genoemde vragen te voorzien.

- 39 Gezien het vorenstaande acht de AP het voldoende aannemelijk dat de Gedragscode in een behoefte voorziet binnen de sector waarvoor deze is bestemd.

5.2.2 Nadere toelichting van de AVG¹⁵

- 40 Met de Data Pro Code wil Nederland ICT concrete gedragsregels geven voor verwerkers. De Gedragscode gaat daarbij in op het informeren van de opdrachtgever over de genomen beveiligingsmaatregelen, de inhoud van de verwerkersovereenkomst, de omgang met de rechten van betrokkenen en met datalekken, en op toetsing, evaluatie en aanpassing van de genomen beveiligingsmaatregelen. De opdrachtgever kan een verwerkingsverantwoordelijke zijn die bij het verwerken van persoonsgegevens een verwerker in wil schakelen, of een verwerker die gebruik wil maken van een sub-verwerker. Bij de Gedragscode is een zogenoemd Data Pro Statement opgenomen, dat de verwerker in moet vullen en moet publiceren of op moet nemen in het verwerkerscontract. Het Data Pro Statement biedt een gestructureerd raamwerk voor het informeren van de opdrachtgever over de genoemde zaken. Verder zijn bij de Gedragscode standaardclausules voor het verwerkerscontract opgenomen.

- 41 De AP is van oordeel dat de Gedragscode voor de sector waarvoor deze is bestemd de verplichtingen voor verwerkers op grond van artikel 28 AVG voldoende toelicht.

5.2.3 Mechanismen voor het uitoefenen van toezicht op de naleving¹⁶

¹⁴ Paragraaf 6.1 van de richtsnoeren.

¹⁵ Paragraaf 6.3 van de richtsnoeren.

¹⁶ Paragraaf 6.5 van de richtsnoeren.

- 42 In de Gedragscode geeft Nederland ICT aan dat de verwerker die de Gedragscode toepast zich onafhankelijk zal laten toetsen. De toetsing vindt jaarlijks plaats. Daarnaast kunnen er additionele toetsingen plaatsvinden op onregelmatige basis. Bij voldoende resultaat wordt de verwerker opgenomen in het openbaar toegankelijke Data Pro Register. De Data Pro Toezichthouder beheert dit register en maakt het openbaar, en kan verwerkers verwijderen uit het register indien de omstandigheden daar aanleiding toe geven. In de Gedragscode geeft Nederland ICT aan dat de Data Pro Toezichthouder zorg draagt voor een klachtenprocedure. Een klacht kan aanleiding zijn voor verwijdering uit het register.
- 43 De AP is van oordeel dat de mechanismen die in de Gedragscode zijn opgenomen voor het uitoefenen van toezicht op de naleving toereikend zijn.
- 44 Zoals hiervoor uiteen is gezet, is de Data Pro Toezichthouder op dit moment nog niet opgericht en geaccrediteerd. Om die reden is de AP voornemens om een opschortende voorwaarde te verbinden aan de goedkeuring van de Gedragscode.

5.2.4 Bevordering van doeltreffende uitvoering van de AVG¹⁷

- 45 Artikel 28, lid 1, van de AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om, bij het inschakelen van een verwerker, uitsluitend een beroep te doen op verwerkers die afdoende garanties bieden met betrekking tot het toepassen van technische en organisatorische maatregelen, opdat de verwerking voldoet aan de vereisten van de AVG en de bescherming van de rechten van de betrokkenen is gewaarborgd. De Gedragscode ondersteunt verwerkers in de ICT-sector bij het bieden van een zodanige mate van transparantie over de geboden garanties dat verwerkingsverantwoordelijken bij de selectie van een verwerker tot een gefundeerde keuze kunnen komen.
- 46 Gezien het vorenstaande is de AP van oordeel dat de Gedragscode de doeltreffende uitvoering van de AVG bevordert.

5.3 Conclusie op grond van de inhoudelijke beoordeling van de Gedragscode

- 47 Op grond van de inhoudelijke beoordeling van de Gedragscode concludeert de AP als volgt:

De AP concludeert, op grond van de inhoud van de Gedragscode en de toelichting die Nederland ICT daarbij heeft verstrekt: dat de Gedragscode strookt met de AVG en voldoende passende waarborgen biedt zoals bedoeld in artikel 40, lid 5, AVG onder de opschortende voorwaarde dat binnen twee jaar na de datum van bekendmaking van het definitieve besluit inzake de verklaring omtrent de Data Pro Code van Nederland ICT in de Staatscourant: er een orgaan is dat het toezicht uitoefent op de naleving van de Gedragscode zoals bedoeld in artikel 40, lid 4, AVG, en dat dit orgaan door de AP is geaccrediteerd zoals bedoeld in artikel 41, lid 1, AVG.

¹⁷ Paragraaf 6.2 en paragraaf 6.4 van de richtsnoeren.

6 Zienswijzen

48 De AP heeft het vorenstaande op 25 juli 2019 vastgelegd in een ontwerpbesluit. Op dit ontwerpbesluit is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing uit Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De uniforme openbare voorbereidingsprocedure geeft belanghebbenden de mogelijkheid om binnen zes weken hun zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren te brengen.

49 Binnen deze periode heeft de AP de volgende zienswijzen ontvangen:

Nr.	Indiener	Ontvangstdatum
1	Bedrijf 1, bedrijf 2, bedrijf 3, bedrijf 4	17 september 2019
2	Bedrijf 5	23 september 2019

50 Onder een belanghebbende verstaat de Awb “degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken”. Bij rechtspersonen zoals belangenorganisaties kan het daarbij ook gaan om “de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.”

51 Op grond van de informatie in de beide zienswijzen kon de AP niet vaststellen of bij de indieners sprake was van een belang dat rechtstreeks bij het besluit was betrokken. Op verzoek van de AP hebben de indieners van zienswijze 1 dit nader toegelicht. De indiener van zienswijze 2 heeft aan de AP laten weten dat hij tot de conclusie was gekomen dat in zijn geval geen sprake was van een belang dat rechtstreeks bij het besluit was betrokken.

52 De AP heeft Nederland ICT een samenvatting gestuurd van beide zienswijzen, en Nederland ICT heeft hierop inhoudelijk gereageerd. Verder heeft de AP de indieners van beide zienswijzen in contact gebracht met Nederland ICT, en heeft Nederland ICT de punten uit de zienswijzen in gesprekken met de indieners nader besproken. De indieners van zienswijze 1 hebben schriftelijk gereageerd naar aanleiding van het gesprek met Nederland ICT.

53 Op grond van de nadere toelichting die is gegeven door de indieners van zienswijze 1 komt de AP tot de conclusie dat drie van de vier indieners een belang hebben bij het ontwerpbesluit zoals dat hierboven is omschreven. Reden hiervoor is dat de indieners hebben toegelicht dat drie van de vier indieners vaak verwerker zijn in relatie tot hun klanten, en in die hoedanigheid ook verwerkersovereenkomsten afsluiten. De AP beschouwt de vierde indiener van zienswijze 1 niet als belanghebbende. Omdat de andere drie indieners van zienswijze 1 wel als belanghebbende worden aangemerkt, wordt zienswijze 1 ten aanzien van de vierde indiener ambtshalve meegenomen. Zienswijze 2 wordt buiten beschouwing gelaten.

54 In de onderstaande paragrafen volgt een samenvatting van zienswijze 1 (paragraaf 6.1). Deze wordt gevolgd door een samenvatting van de reactie van Nederland ICT (paragraaf 6.2) en van de reactie van de indieners van zienswijze 1 naar aanleiding van het gesprek met Nederland ICT (paragraaf 6.3). Tot slot wordt de conclusie van de AP weergegeven (paragraaf 6.4).

6.1 Samenvatting zienswijze 1

6.1.1 Beoordelingscriteria 'verwerker'

55 De indieners van zienswijze 1 merken dat organisaties worstelen met de rol die zij ten aanzien van persoonsgegevens innemen. Zo worden veel Verwerkersovereenkomsten afgesloten tussen twee Verwerkingsverantwoordelijken, of wordt er onterecht van de verkeerde rol (Verwerker of Verwerkingsverantwoordelijke) uitgegaan. De Data Pro Code van Nederland ICT zou in de inleiding de beoordelingscriteria in de vorm van een beslisboom kunnen opnemen die helpt om deze rol te helpen duiden.

6.1.2 Terminologie

56 De indieners van zienswijze 1 constateren dat de terminologie van de AVG in de gedragscode niet altijd eenduidig wordt toegepast, wat volgens hen snel kan zorgen voor verwarring. Enkele voorbeelden: de definities 'Data Processor' en 'Verwerker' worden door elkaar gebruikt; de definities 'Opdrachtgever' en 'Controller' worden door elkaar gebruikt; de definities 'Data Pro Statement', 'Dataprotectiebeleid' en 'Privacybeleid' scheppen onduidelijkheid. Zij adviseren om een eenduidig begrippenkader te hanteren en daarbij aan te sluiten bij de definities zoals die worden gebruikt in de AVG.

6.1.3 Data Pro Statement

57 De gedragscode vraagt van de aangesloten partijen dat zij een zogenoemd Data Pro Statement opstellen. Voor de indieners van zienswijze 1 is niet duidelijk wat het Data Pro Statement is. Enerzijds zien zij parallellen met het privacybeleid. Daarbij geven zij aan dat de verantwoordelijke dit op zou moeten stellen en zou moeten publiceren en niet de verwerker. Anderzijds zien zij parallellen met het beveiligingsbeleid. Zij bevelen aan om, als inderdaad het beveiligingsbeleid wordt bedoeld, dit ook zo te noemen. Wel achten zij het onwenselijk, en zelfs af te raden, om het beveiligingsbeleid te publiceren.

6.1.4 Concrete invulling van de AVG

58 De indieners van zienswijze 1 adviseren om diverse onderwerpen uit de AVG in de gedragscode nader in te vullen, waaronder het verwerkingenregister, een procedure voor het melden van datalekken en een geheimhoudingsverklaring voor medewerkers. Verder lijkt het hen zinvol om een aantal praktische (standaard)documenten / templates met uitleg toe te voegen. In hun conclusie geven de indieners aan dat de gedragscode in hun optiek nog niet conform de vereisten van artikel 40 AVG is, aangezien de concrete invulling op een aantal punten ontbreekt.

6.2 Reactie Nederland ICT op zienswijze 1

6.2.1 Beoordelingscriteria 'verwerker'

59 Nederland ICT geeft aan de opmerking te herkennen dat partijen soms niet goed weten of ze verwerker of verantwoordelijke zijn. Op de website van Nederland ICT staat een quickscan waar partijen via een eenvoudige beslisboom een antwoord op deze vraag kunnen krijgen. Bij twijfel kunnen partijen bij de

juristen van Nederland ICT navragen of ze verwerker zijn.

6.2.2 Terminologie

60 Nederland ICT geeft aan dat in de verwerkersovereenkomst een definitie is opgenomen (art. 1.6) voor opdrachtgever die luidt: “partij in wiens opdracht Data Processor persoonsgegevens verwerkt. De Opdrachtgever kan zowel verwerkingsverantwoordelijke (“controller”) zijn als een andere verwerker.” Een soortgelijke definitie kan eventueel worden opgenomen in de Gedragscode of in een toelichting. De woorden ‘opdrachtgever’ en ‘verwerkingsverantwoordelijke/controller’ worden consequent gebruikt conform deze definitie. In de Gedragscode wordt alleen het woord ‘opdrachtgever’ gebruikt. Alleen onder nummer 3 en 4 worden beide woorden “controller” en “opdrachtgever” naast elkaar gebruikt, juist om aan te geven dat de opdrachtgever niet altijd de controller is (bv: “de opdrachtgever, die controller is, ...”) en “opdrachtgever daarvan zo snel mogelijk op de hoogte stellen, zodat de controller kan voldoen aan zijn wettelijke verplichting binnen 72 uur...”).

6.2.3 Data Pro Statement

61 Nederland ICT geeft aan dat het Data Pro Statement breder is dan alleen de technische en organisatorische maatregelen. Daarbij geeft Nederland ICT aan het belangrijk te vinden dat een (sub-) verwerker zo volledig mogelijk informeert over hoe hij persoonsgegevens verwerkt, niet alleen op het vlak van beveiliging, maar bijvoorbeeld ook over de wijze waarop hij aan inzageverzoeken kan meewerken.

6.2.4 Concrete invulling van de AVG

62 Nederland ICT geeft aan dat een meer concrete invulling niet goed mogelijk is gezien de diversiteit in de doelgroep van de Gedragscode. Wel onderkent Nederland ICT de behoefte aan concretisering en het bieden van handvatten voor het MKB. Voor dit doel zijn verschillende templates ontwikkeld. Gezien de diversiteit van de achterban kunnen deze templates slechts als voorbeelden dienen en zullen ze waar de omstandigheden dat vragen moeten worden aangepast.

6.3 Reactie indieners zienswijze 1 n.a.v. gesprek Nederland ICT

6.3.1 Beoordelingscriteria ‘verwerker’

63 De indieners van zienswijze 1 geven aan dat Nederland ICT de quick scan heeft toegelicht die organisaties helpt om de rol van verwerkingsverantwoordelijke c.q. verwerker te duiden. De indieners zijn van mening dat het raadzaam kan zijn om onder de quick scan een tekst / disclaimer toe te voegen dat het bepalen van de rol soms maatwerk vergt, de feitelijke beoordeling van de AP doorslaggevend is (en niet het contract dat gesloten wordt), en dat Nederland ICT kan ondersteunen o.i.d. Dit om te voorkomen dat te snel van een bepaalde rol wordt uitgegaan terwijl de werkelijkheid weerbarstiger is.

6.3.2 Terminologie

64 De indieners van zienswijze 1 geven aan dat de terminologie van de AVG in de Data Pro Code niet altijd even eenduidig toegepast. Zij geven aan dat dit nog steeds kan zorgen voor verwarring. Hun advies is

nog steeds om een eenduidig begrippenkader te hanteren en daarbij aan te sluiten bij de definities zoals die worden gebruikt in de AVG.

6.3.3 Data Pro Statement

65 De indieners van zienswijze 1 adviseren om de begrippen 'Statement' en 'informatieverplichting' niet meer te gebruiken, aangezien deze begrippen met name van belang zijn voor de verwerkingsverantwoordelijke en dus verwarring scheppen.

6.3.4 Concrete invulling van de AVG

66 De indieners van zienswijze 1 hebben van Nederland ICT de volledige set documenten ontvangen die hoort bij de Data Pro Code. Ze geven aan dat met name de toelichting bij de Data Pro Code veel van de door hen aangevoerde punten heeft beantwoord. In hun reactie komen de indieners met een klein aantal inhoudelijke suggesties.

6.4 Conclusie n.a.v. zienswijze 1

6.4.1 Beoordelingscriteria 'verwerker'

67 Iedere organisatie die in opdracht van anderen persoonsgegevens verwerkt, of die diensten aanbiedt waarbij persoonsgegevens worden verwerkt, moet weten of hij dit doet in de rol van verwerkingsverantwoordelijke of in de rol van verwerker. Een organisatie die ten onrechte meent verwerkingsverantwoordelijke of juist verwerker te zijn heeft geen juist beeld van zijn verplichtingen op grond van de AVG, en loopt het risico de AVG te overtreden. Het is terecht dat Nederland ICT hier in de communicatie met haar leden aandacht aan besteedt en haar leden ondersteunt bij het maken van deze afweging.

68 De Gedragscode is bedoeld voor verwerkers, en vormt een nadere uitwerking van de verplichtingen van verwerkers op grond van artikel 28 AVG. De afweging of een organisatie voor een bepaalde verwerking van persoonsgegevens optreedt als verwerkingsverantwoordelijke of als verwerker valt strikt genomen buiten de scope van de Gedragscode. De AP is van oordeel dat het voldoende is dat Nederland ICT haar leden ondersteunt bij het maken van deze afweging, en acht het niet noodzakelijk dat Nederland ICT hieraan in de Gedragscode specifiek aandacht besteedt.

6.4.2 Terminologie

69 Het in één document gebruiken van Engelse en Nederlandse AVG-termen is vanuit redactioneel oogpunt minder wenselijk. Zolang het gaat om termen waarvan het duidelijk is dat er hetzelfde mee wordt bedoeld (bijvoorbeeld 'Processor' en 'Verwerker') hoeft het gebruik van verschillende termen een goed begrip van de inhoud van de tekst niet in de weg te staan. Dit wordt anders als er geen 1-op-1 relatie is tussen de gebruikte termen. Dit is aan de orde bij de termen 'Opdrachtgever' en 'Controller'. Als een verwerkingsverantwoordelijke een verwerker inschakelt, dan is hij binnen hun onderlinge relatie de opdrachtgever. Echter: een verwerker die een sub-verwerker inschakelt is binnen de relatie met die sub-verwerker de opdrachtgever, maar hij is niet de verwerkingsverantwoordelijke. Er is in deze situatie wel een verwerkingsverantwoordelijke, maar die is de opdrachtgever van de verwerker en

niet van de sub-verwerker. In deze situatie kan het door elkaar gebruiken van ‘Opdrachtgever’ en ‘Controller’ tot onduidelijkheid leiden.

70 De AP is van oordeel dat Nederland ICT het gebruik van de termen ‘Opdrachtgever’ en ‘Controller’ voldoende heeft toegelicht.

6.4.3 Data Pro Statement

71 Bij het inschakelen van een verwerker moet een verwerkingsverantwoordelijke een beroep doen op een verwerker die afdoende garanties biedt met betrekking tot het toepassen van passende technische en organisatorische maatregelen zodat de verwerking voldoet aan de AVG en de bescherming van de rechten van de betrokkenen is gewaarborgd (art. 28, eerste lid, AVG). Wanneer de verwerker een sub-verwerker inschakelt, dan mag ook hij alleen maar een beroep doen op een sub-verwerker die voldoende garanties biedt, met betrekking tot passende technische en organisatorische maatregelen (artikel 28, vierde lid, AVG). Het Data Pro Statement heeft tot doel om verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers bij het inschakelen van (sub)verwerkers inzicht te bieden in de technische en organisatorische maatregelen die de (sub)verwerker heeft getroffen.

72 De AP is van oordeel dat Nederland ICT de aard en het doel van het Data Pro Statement voldoende heeft toegelicht.

6.4.4 Concrete invulling van de AVG

73 Een gedragscode hoeft geen nadere invulling te zijn van de volledige AVG. Dit blijkt onder meer uit het gebruik van de zinsnede “...zoals met betrekking tot...” bij de opsomming in artikel 40, tweede lid, AVG van onderwerpen uit de AVG die in een gedragscode nader kunnen worden toegelicht. De Gedragscode vormt een nadere uitwerking van de verplichtingen voor verwerkers op grond van artikel 28 AVG. Ook andere artikelen uit de AVG bevatten verplichtingen voor verwerkers. Het is terecht dat Nederland ICT haar leden ondersteuning biedt bij het nakomen daarvan.

74 bij De AP is van oordeel dat het voldoende is dat Nederland ICT haar leden ondersteunt bij het nakomen van de verplichtingen op grond van andere artikelen dan artikel 28 AVG, en acht het niet noodzakelijk dat Nederland ICT deze verplichtingen concretiseert als onderdeel van de Gedragscode. Verder is de AP van oordeel dat Nederland ICT de concretisering van de verplichtingen van verwerkers op grond van artikel 28 AVG in de Gedragscode voldoende heeft toegelicht.

7 Conclusie

75 Gezien het vorenstaande besluit de AP als volgt:

De Autoriteit Persoonsgegevens,

gelet op artikel 40 en 41 van de AVG,

gezien het schriftelijk verzoek van 6 november 2018 van Nederland ICT tot het goedkeuren van de Data

Pro Code (de Gedragscode),

verklaart, op grond van de inhoud van de Gedragscode en de toelichting die Nederland ICT daarbij heeft verstrekt: dat de Gedragscode strookt met de AVG en voldoende passende waarborgen biedt zoals bedoeld in artikel 40, lid 5, AVG,

onder de opschortende voorwaarde dat binnen twee jaar na de datum van bekendmaking van het definitieve besluit inzake de verklaring omtrent de Data Pro Code van Nederland ICT in de Staatscourant: er een orgaan is dat het toezicht uitoefent op de naleving van de Gedragscode zoals bedoeld in artikel 40, lid 4, AVG, en dat dit orgaan door de Autoriteit Persoonsgegevens is geaccrediteerd zoals bedoeld in artikel 41, lid 1, AVG.

8 Terinzagelegging van de stukken

Op het besluit is op grond van artikel 14, tweede lid, van de Uitvoeringswet AVG, de 'uniforme openbare voorbereidingsprocedure' van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. De zakelijke inhoud van het besluit wordt in de Staatscourant gepubliceerd. Het besluit en de daarop betrekking hebbende stukken zullen – ingevolge artikel 3:44 juncto artikel 3:11 Awb – gedurende zes weken van maandag tot en met vrijdag, tussen 10:00 en 16:00, ter inzage liggen bij de AP, Bezuidenhoutseweg 30 te Den Haag. Het inzien van de stukken kan alleen op afspraak.

9 Afsluiting en rechtsmiddel

Een belanghebbende kan op grond van de Awb tegen dit besluit beroep instellen bij de rechtbank (sector bestuursrecht) in het arrondissement, waarbinnen zijn woonplaats valt. Een afschrift van dit besluit moet worden bijgevoegd. De termijn voor het indienen van beroep bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit overeenkomstig artikel 3:44 eerste lid Awb ter inzage is gelegd. Bij het indienen van beroep is voorts het volgende van belang. Artikel 6:13 Awb bepaalt dat geen beroep kan worden ingesteld bij de rechter door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze (als bedoeld in artikel 3:15 Awb) naar voren heeft gebracht. Alleen een belanghebbende die een zienswijze heeft ingediend, kan beroep in stellen en dan nog uitsluitend voor zover het de onderdelen van het besluit betreft waartegen zijn zienswijze zich richtte. Die beperking geldt niet voor zover in het definitieve besluit wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het ter inzage gelegde ontwerpbesluit.

Den haag, 20 augustus 2020

Autoriteit Persoonsgegevens,
Overeenkomstig het door de Autoriteit Persoonsgegevens genomen besluit,

ir. C.M. Schut
Directeur Systeemtoezicht, Beveiliging en Technologie